

Εισαγωγή του Θεσμού της Ισότιμης Παρατήρησης στο Πανεπιστήμιο Κύπρου

Σκοπός της εισαγωγής του θεσμού στο Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ), είναι η ανάπτυξη και δημιουργία κουλτούρας ποιοτικής διδασκαλίας ανάμεσα στους διδάσκοντες προς όφελος των φοιτητών. Ο θεσμός θα λειτουργήσει στα Τμήματα σε εθελοντική βάση και επιπλέον θα αποτελεί υποχρεωτική δράση στο πλαίσιο του προγράμματος για την παιδαγωγική κατάρτιση μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού.

1. Η ισότιμη παρατήρηση

Η ισότιμη παρατήρηση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση αποτελεί θεμελιώδες μέσο για την εξασφάλιση υψηλής ποιότητας διδασκαλίας και μάθησης σε οποιοδήποτε ίδρυμα, καθώς μέσα από αυτή επιτυγχάνεται η συνεχής βελτίωση του ακαδημαϊκού προσωπικού. Η ισότιμη παρατήρηση της διδασκαλίας εφαρμόζεται για να παρέχει ανατροφοδότηση στους/στις διδάσκοντες/ουσες αναφορικά με τις διδακτικές τους μεθόδους με βασικό στόχο τη βελτίωση της διδασκαλίας.

Το ΚΕ.ΔΙ.ΜΑ εισηγείται την υιοθέτηση του θεσμού της ισότιμης παρατήρησης καθώς αυτός ο τύπος επαγγελματικής ανάπτυξης φαίνεται ότι επιδρά θετικά στη βελτίωση της διδασκαλίας του ακαδημαϊκού προσωπικού. Αξίζει να αναφερθεί, ότι πλήθος πανεπιστημίων υψηλού κύρους και ποιότητας έχουν εντάξει την ισότιμη παρατήρηση σε προγράμματα επιμόρφωσης νέων ακαδημαϊκών μελών για τη διασφάλιση της ποιότητας της διδασκαλίας τους.

Η ισότιμη παρατήρηση χαρακτηρίζεται από σύνθετες μεθόδους ανάπτυξης και εφαρμογής τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο. Προτείνεται η επιμόρφωση των διδασκόντων-παρατηρητών σε σύντομα σεμινάρια κατάρτισης για να εκπαιδευτούν σε θέματα και διαδικασίες που άπτονται του θεσμού αυτού.

1.1. Εφαρμογή ισότιμης παρατήρησης

Το ΚΕ.ΔΙ.ΜΑ κατόπιν συνεννόησης με τα ακαδημαϊκά τμήματα θα συγκεντρώνει σε ένα κατάλογο τα ονόματα όσων επιθυμούν να εκπαιδευτούν ως ισότιμοι παρατηρητές. Ο ισότιμος παρατηρητής θα πραγματοποιεί τουλάχιστον δύο (2) παρατηρήσεις της διδασκαλίας σε κάθε ακαδημαϊκό έτος ανά διδάσκοντα που λαμβάνει μέρος στο θεσμό. Για την κάθε μία παρακολούθηση μπορεί να υποβληθεί έντυπο παρατήρησης διδασκαλίας (βλέπε Παράρτημα). Ανάμεσα στον ισότιμο παρατηρητή και στον/στην διδάσκοντα/ουσα πραγματοποιείται αναστοχαστική συζήτηση.

1.2. Κριτήρια επιλογής του ισότιμου παρατηρητή

Τα κριτήρια επιλογής του ισότιμου παρατηρητή είναι τα εξής:

- Παρακολούθηση των σεμιναρίων κατάρτισης που θα προσφέρονται από το ΚΕ.ΔΙ.ΜΑ για την πιστοποίηση των ισότιμων παρατηρητών.

- Τρία ή περισσότερα έτη πείρας σε επίπεδο αυτόνομης διδασκαλίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

1.3. Πρόγραμμα κατάρτισης/επιμόρφωσης των ισότιμων παρατηρητών

Το ΚΕ.ΔΙ.ΜΑ θα παρέχει σεμινάρια κατάρτισης για τους ισότιμους παρατηρητές στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους ή/και εξαμήνου. Δύναται, τα σεμινάρια αυτά να επαναλαμβάνονται κατά τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους. Τα συγκεκριμένα σεμινάρια κρίνονται αναγκαία καθώς με αυτό τον τρόπο, θα διασφαλίζεται ένα κοινό υπόβαθρο αρχών και διαδικασιών για τη ισότιμη παρατήρηση και, ειδικότερα, για τον ρόλο του παρατηρητή. Ο βασικός σκοπός των σεμιναρίων είναι να εισαγάγουν τους ισότιμους παρατηρητές στις βασικές αρχές εφαρμογής της ισότιμης παρατήρησης της διδασκαλίας. Τα σεμινάρια προετοιμασίας των ισότιμων παρατηρητών θα διαρκούν συνολικά τέσσερις (4) ώρες και θα περιλαμβάνουν τα εξής:

- Συζήτηση των αρχών εφαρμογής της ισότιμης παρατήρησης για σκοπούς βελτίωσης της διδασκαλίας.
- Ενασχόληση με εργασίες που αφορούν στη διαδικασία της παρακολούθησης της διδασκαλίας, με τα εργαλεία παρατήρησης, με την παραγωγή γραπτής ανατροφοδότησης και με θέματα παροχής και λήψης προφορικής ανατροφοδότησης. Συμπλήρωση των απαραίτητων εντύπων.
- Συζήτηση παραδειγμάτων και περιπτώσεων ισότιμης παρατήρησης. Διεξαγωγή υπό συνθήκες προσομοίωσης δραστηριότητας ισότιμης παρατηρητής κατά την οποία οι συμμετέχοντες υποδύονται τους αντίστοιχους ρόλους του παρατηρητή και διδάσκοντα.
- Καταληκτική συζήτηση και αναστοχασμός για τον καταλυτικό ρόλο του ισότιμου παρατηρητή στην προώθηση κουλτούρας ποιοτικής διδασκαλίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.

2. Κίνητρα

Προκειμένου να αυξηθεί η πιθανότητα υιοθέτησης του θεσμού, το ΚΕ.ΔΙ.ΜΑ εισηγείται την παροχή κινήτρων προς τα τμήματα. Ένα κίνητρο θα μπορούσε να είναι η αύξηση του ποσού που επιστρέφεται στα τμήματα από τα ίδια έσοδα (μεταπτυχιακά διδάκτρα).

Παράρτημα

Παράδειγμα - Έντυπο Παρατήρησης Διδασκαλίας

Όνοματεπώνυμο: ..... Μάθημα:..... Ημερομηνία: .....

	ΘΕΤΙΚΑ ΣΧΟΛΙΑ – ΕΙΣΗΓΗΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΒΕΛΤΙΩΣΗ
<p><u>A. Δομή και Περιεχόμενο</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναφορά στον σκοπό και στους στόχους τους μαθήματος • Δόμηση και περιγραφή του τρόπου εργασίας του μαθήματος (εισαγωγή, πορεία εργασίας, ολοκλήρωση - κλείσιμο) • Καλή γνώση περιεχομένου	
<p><u>B. Διδακτική Μεθοδολογία & Διδακτικές Δεξιότητες</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Χρήση κατάλληλων διδακτικών μεθόδων και πρακτικών για τη διδασκαλία του περιεχομένου στο συγκεκριμένο ακροατήριο • Χρήση κατάλληλης μεθοδολογίας και μέσων αξιολόγησης της διδασκαλίας • Ενεργός εμπλοκή του ακροατηρίου στο μάθημα • Ενθάρρυνση της ανάπτυξης οριζόντιων δεξιοτήτων μέσα από τη διδασκαλία	
<p><u>Γ. Οργάνωση/Διοίκηση & Επικοινωνία</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Χρήση κατάλληλων μέσων και υλικών για τη διδασκαλία του περιεχομένου στο συγκεκριμένο ακροατήριο • Κατάλληλη οργάνωση του χώρου	

<ul style="list-style-type: none"> • Αποτελεσματική επικοινωνία με το ακροατήριο • Αποτελεσματική μη λεκτική επικοινωνία με το ακροατήριο (κατάλληλη γλώσσα του σώματος). • Διασφάλιση ασφαλούς μαθησιακού περιβάλλοντος στο οποίο το ακροατήριο εκφράζεται άνετα, κάνει ερωτήσεις, αμφισβητεί, αναστοχάζεται, μοιράζεται εμπειρίες, δημιουργεί και συλλογίζεται εκτός στεγανών πλατασίων. • Κατάλληλη διαχείριση του μεγέθους του ακροατηρίου.	
--	--

Γενικά Σχόλια:

Ισότιμος Παρατηρητής: _____

Βήματα για εφαρμογή του Θεσμού της Ισότιμης Παρατήρησης στο Πανεπιστήμιο Κύπρου (ΠΚ)

Εφαρμογή θεσμού ισότιμης παρατήρησης:

1. Στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους το ΚΕ.ΔΙ.ΜΑ θα απευθύνεται στους Προέδρους των Τμημάτων για την αναζήτηση μελών του ακαδημαϊκού προσωπικού που επιθυμούν να εκπαιδευτούν ως ισότιμοι παρατηρητές.
2. Κριτήριο επιλογής είναι οι ισότιμοι παρατηρητές να έχουν τρία ή περισσότερα έτη πείρας σε επίπεδο αυτόνομης διδασκαλίας στην τριτοβάθμια εκπαίδευση.
3. Οι ισότιμοι παρατηρητές θα παρακολουθούν ειδικό πρόγραμμα εκπαίδευσης που θα προσφέρει το ΚΕ.ΔΙ.ΜΑ σε συνεργασία με εκπαιδευτή εντός/εκτός ΠΚ.
4. Το πρόγραμμα εκπαίδευσης θα διαρκεί συνολικά τέσσερις (4) ώρες και ανάλογα με τις ανάγκες θα επαναλαμβάνεται σε κάθε εξάμηνο.
5. Όσοι παρακολουθούν το πρόγραμμα εκπαίδευσης θα λαμβάνουν πιστοποιητικό ισότιμου παρατηρητή και το όνομά τους θα προστίθεται στον μητρώο των ισότιμων παρατηρητών που θα διατηρεί το Τμήμα τους.
6. Ο Πρόεδρος του Τμήματος θα ζητήσει από τους νέους διδάσκοντες του Τμήματός του να επιλέξουν ένα ισότιμο παρατηρητή για να παρακολουθήσει δύο διδασκαλίες τους κατά τη διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους. Το ίδιο μπορεί να γίνει και με άλλα μέλη του ακαδημαϊκού προσωπικού σε εθελοντική βάση.
7. Οποιαδήποτε έντυπα συμπληρώνονται για την υλοποίηση της ισότιμης παρατήρησης μπορούν να κοινοποιούνται στον Πρόεδρο του Τμήματος, αν αυτό επιθυμεί ο διδάσκοντας/ουσα. Στον Πρόεδρο είναι υποχρεωτικό να υποβληθεί μόνο βεβαίωση πραγματοποίησης της διαδικασίας υπογραμμένη από τον ισότιμο παρατηρητή και τον/την διδάσκοντα/ουσα.
8. Ο Πρόεδρος διατηρεί κατάλογο των διδασκόντων που συμμετέχουν στο θεσμό της ισότιμης παρατήρησης. Ο κατάλογος περιλαμβάνει μόνο βασικά στοιχεία, όπως ονοματεπώνυμο διδάσκοντα και ισότιμου παρατηρητή, ημερομηνίες ισότιμης παρατήρησης κλπ.
9. Το ΚΕ.ΔΙ.ΜΑ λαμβάνει στατιστικά στοιχεία από τον Πρόεδρο του Τμήματος, όπως αριθμό διδασκόντων και ισότιμο παρατηρητή, αριθμό ισότιμων παρατηρήσεων, αριθμό ισότιμων παρατηρήσεων ανά γνωστικό αντικείμενο και βαθμίδα ακαδημαϊκού κλπ.
10. Το ΚΕ.ΔΙ.ΜΑ. θα αναθεωρεί τον θεσμό σε τακτικά διαστήματα.